

S378

ser.235 (14) A.J. Mahloana.

AM/8/12

K34/12

b

K34/12

1 pp 1-3

Sotho TOTEMISM

0-16

Mehuta ya batho ba ke ba tsebaxo ke Matebele, Ba-Matlala, BaxaMahloana, BaxaMoloto, BaxaMakxato, BaxaSeaneho, BaxaSetumu, BaxaSeabi, BaxaRamatsui, BaxaManamela, Baxakxobe, le BaxaMmofya. Matebele ba bina tlou, BaMatlala ba bina hlanhlaxane mokone se bolawe, BaxaMahloana ba bina kwena ya meetse, BaxaMakxato ke Dinkwe, BaxaSeaneho ke Diphuti ba bina phuti, BaxaSetumo ba bina noko, baxaManamela ke bašitwa metse, baxakxobe ke ba Thokwa ke Matsutsa, Masutsa ke Maswatsi. BaxaMmofya ke Mahananwa ba bina Thšweni. Motho yo mongwe le yo mongwe o hlompha se a se binaxo. BaxaSeabi ke dikolobe tša Byatladi bya Mmamorela a makxoba bo ana kolobe, bo ana phoofolo. BaxaRamatsui ke Bakwena ba metse a pula. Matebele xa ba bolaye Tlou le xona xa ba e e je. BaxaMatlala xa ba je hlanhlaxane le xona xa ba e bolae, ba re xe motho a ka bolaya hlanhlaxane o tla fofala lexe a ka e ija. BaxaMahloana le baxaRamatsui xa ba bolae kwena le baxaMoloto le BaxaManamela.

2

Bašitwa metse ke BaKwena. BaxaMakxato xa ba balae Nkwe, BaTlokwa ruri ba a na Nkwe ke bona ba Mošate. BaxaSeaneho ba bian Phuti, xa ba e bolae, xa ba e ije. Ke BaRotse, ba tšwelang Bokxalaka. BaxaSetumu ba bina Noko, xa ba e bolaye, xa ba e ije. Ke motho a bina Tlou xa a lothša bare a xe Tlou, xe a bina hlanhlaxane ba re axe Mokone, xe a bina noko xe a lothša bare axe noko, xe le Motnokwa xa a lothša bare axe Mothokwa, xe a bina kwena xe a lothša bare axe Mokwena, xe a bina kolobe xe a lothša bare axe kolobe, xe e le Mošitwa metse xe a lothša bare axe Mošitwa meetse, xoba axe mohlalôxa. Ke direto fela tša batho, xe ke le mokwena yo mongwe leyena e le mokwena, a ka se thuše yo mongwe kabaka la sereto se. Sereto ke sereto xa se thuše selo. Xe difane difapana xona xa se selo, ke mokwena wa kouwele yo mongwe le yena ke mokwena wa fauwe. Xe di fane di le tee xona di thušano di swanetše xoba xona, ka xobane ke bana ba motho, ba ana motho o tee.

3 Ka xona kotlo xe motho^á a sa boloke mothopo wa xabo yena, fela xa a sa o boloke a dira se ba xabo baswanets^éeng xore ba se ke ba se dirang, a ka no tseba xore o tlo hlaxehua ke se sengwe xoba kotse e a sa e ~~kxaxax~~ tsebexo, ka xo thsela molao wa mothopo wa xabo. Bakone xe ba ka bolaya hlanhla xane ba re ba ka fofala. Mokwena le yena xa a ka bolaya kwena a ka hwa leoto le lengwe. Ke dithso^éset^éšo fela t^éša xore ba seke ba sela molao wa mothopo wa bona; ba o boloke, ba o lote. Xe motho a bo laile hlanhlaxano e le mokone bare o tla fofala, ka mokxwa o byalo bakone ba th^ésaba xo fofala. Hlanhla xane mokone se bolawe. Ke seema sa xo bolela hlanhlaxane. Hlanhlaxane ke nonyana, e phela dihla^éreng, e axa sehlaxa sa yona mo sehlareng sa mo^éšu ka mabyang. Xa se nonyana e bonalang e hlalefile. Ke nonyana e bonalang e le setlatlana. (setlatlana > setlaela) Eja mabele le meboko ya mabele, le dithoro t^éša mabele le t^éša mabyang. Kwena ke

4 mokxaditswane wa meetse. Batho ba fane se tee ba ka lotana xe le ba mpa, fela xe e le ba setsiba baka se lotane. Ba setsiba ke xe ba tswet^éšwe ke monna a le tee bomma ba bona ba e baxo šele. Ba mpa ke xe ba tswet^éšwe ke mosadi o tee feela. Bana ba mpa ba lotana kudu ka matla. Moano ke moano o xošele, batho ba difane di šele xa ba t^éšalane, le xe ba ana phoofolo e tee. Batau ba re xa ba t^éšewe, ba swana le tau, ba boxale, kxale batho ba ba binaxo tau xa ba t^éšewe. Xe ba t^éšerwe ba be rutla mahlaku ka mafuri, bare tau e tsene, ka xobane tau xa ke e tsena ka ~~kxaxax~~ kxorwana e tsena ka mafuri, ka moraxo xa lešaka. Xe batho ba bangwe ba bina tlou, bangwe ba bina kwena, ba no bonana byalo ka batho fela. Le xe batho ba bina. Mothopô o tee, fela difane di sa swane, xa ba thušane ka selo, xe e se xe ba ka kxotsana; ba t^éšee lana; xona ba ka thušana. Xe bangwe ba ~~kxax~~ bina Tlou, bangwe ba bina th^éšweni, ba ka no t^éšeelana xe ba tlwana. Mothopo xa o xanth^éše xo t^éšeelana, bare kxomo nhlakanya moloko.

5 Kxomo nhlakanya meloko, ke xore le xe ba sa tsebane, fela ka ba ka la kxomo xe ba nyalelane, ba tla nhlakana ba tsebana. Xe ba enwa mabyalwa ba a nwelana mabyalwa, fela xa ba roba le felo xo tee. Ba ka no robala felo xo tee xe metse ya bona e batamelane,

xa ba xanane. Xo xanexa Batau, ba binaxo tau, xore bona xa ba tšewe, ba swana le tau; ba boxale; ba a šiša. Mothopo wa kxoši o ya xodišwa, xe ba bona ba ba binaxo motnopowa kxoši bare ke bona benye mabu. Le mo byalweng xo kxelwa bona pele ba taxiwa. Pele xo nwa monye byalwa, ka moraxo a kxelela ba mošate. Xe ba bina tlou bare Tlou Morena: Tlou Morena: xe la a metša. Xe a bina kwena bare kwena Morena; Kwena Morena! Ba reta moxolo wa xaxwe xe la are ~~kwa~~ kwidii kwidii a metša. Ba a lothša ka moka, ba phaphatha diatla, bare xa di wele ka madiba a tšona ba mo veta. Xe xo enwa monye byalwa pele ore ke tloša sehlare; xore batho ba se belaele xore o thšetše mphôlô ka byalweng.

6 Mothopa xa a fetošé moano wa xaxe, xe motho a a na moano, o ana o bexo o anwa ke ke bo Rakxoloaxe. Ke moano wabo. Lešika labo kamoka le ana moano ouwe Ba tloxatloxana le moano ouwe xo tloxa xo thlolexeng xa bona. Moano ke sereto fela sa xo reta motho. Batho ba xo bina tlanthlaxane, ba bina thlanthlaxane ke bakone; xa ba fetoxe, bangwe ke ba bina phiri le bona ke bakone, ke ba xa Dikxale, ba xa Maremakatsaka. Maremakatsaka ke Morena waxaDikxale o bina phiri ke mokone. Xe ba le kxorong ya mošate, ka moka ba bina se se binaxo ke kxoši, xe are dumang diphiri, bare xoooo! Ka moka xa bona. Ba tla kxona ba tšwa makxao, kxao, xela ba tšwile ka kxorong ya mošate. Kxoši xa e xapeletše batho xore ba bine se e se binaxo. Yo mongwe le yo mongwe o bina phoofolo ye e rataxo ke yena, ye bexo e binwa ke bo Rakxoloaxe.

Ends

end s 235